

Miten palveluista kerrotaan selkokielellä

Henna Kara

henna.kara@kvl.fi

Selkokeskus

7.9.2022

Mitä on selkokieli?

Selkokieli on suomen kielen muoto, joka on mukautettu **sisällöltään, sanastoltaan ja rakenteiltaan** yleiskieltä luettavammaksi ja ymmärrettävämmäksi.

Se on suunnattu **ihmisille, joilla on vaikeuksia lukea** tai ymmärtää yleiskieltä.

Kuka tarvitsee selkokieltä?

Selkokielen tarpeelle voi olla seuraavia syitä:

1. pysyvä kielellisen tuen tarve (esim. kehitysvamma, kehityksellinen kielihäiriö, lukivaikeus, ADHD)
2. kielitaidon heikentyminen (esim. muistisairaus tai afasia)
3. suomi tai ruotsi ei ole äidinkieli.

Kenelle viestitään?

- suurelle yleisölle
- selkokieltä tarvitseville henkilöille (esim. kehitysvammaisille ihmisille suunnatut palvelut, maahanmuuttajapalvelut)
- asiantuntijalle
- sisäisesti

Kohderyhmä määrittää tarvittavan kielimuodon.

Milloin tarvitaan selkokieltä?

- asia koskee kaikkia kansalaisia
- asia koskee erityisesti selkokieltä tarvitsevia ihmisiä
- tieto on saatavilla vain digitaalisessa muodossa

Selkotekstiä tuotetaan kahdella tavalla: mukauttamalla valmiista tekstistä tai kirjoittamalla suoraan selkokielellä. Molemmissa noudatetaan samoja selkokielen periaatteita.

Miten selkokielellä

- **suunnitelmallisuus**

- Selkokiehinen versio mukana suunnitelmassa ja aikataulutuksessa alusta saakka.

- **rohkeus**

- Pelkkä tekstin mukauttaminen ei aina palvele lukijaa. Selkokiehinen materiaali voi olla näkökulmaltaan ja tekstilajiltaan eri kuin saman aihepiirin viesti yleiskielellä.

- **löydettävyys**

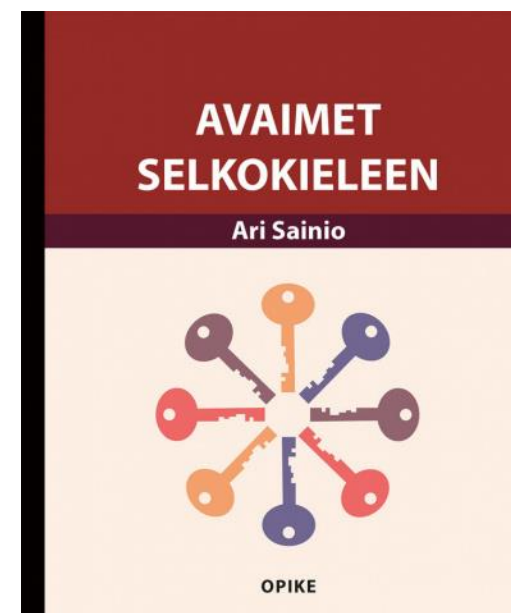
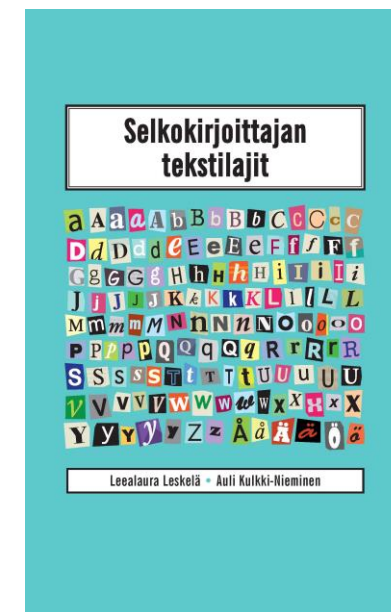
- Laadukaskaan selkokiehinen materiaali ei palvele lukijaa, jos sitä ei löydetä.

Selkokieli osaksi viestintäsuunnitelmia

- Miten selkokieltä tarvitsevat henkilöt on huomioitu viestintäsuunnitelmissa?
- Millaista osaamista jo on, mitä tarvitaan lisää?
- Mihin resurssit kannattaa kohdentaa? Teetetäänkö työtä ulkopuolella

Selkokieli haltuun

- www.selkokeskus.fi
- selkokielen koulutukset ([Selkokeskus](#) ja [Saavuta Asiantuntijapalvelut Oy](#))
- L. Leskelä: Selkokieli – Saavutettavan kielen opas (Opike 2019)
- A. Sainio: Avaimet selkokieleen (Opike 2022)
- L. Leskelä ja A. Kulkki-Nieminen: Selkokirjoittajan tekstilajit (Opike 2015)

Esimerkkejä selko-ohjeistuksesta: sanasto

- Käytä tuttuja ja helppoja arkipäivän sanoja.
- Selitä tai korvaa vaikeat sanat ja käsitteet.
- Vältä pitkiä, abstrakteja ja kuvallisia sanoja.
- Suosi lyhyitä, konkreettisia ja kotoperäisiä sanoja.

Yleiskielellä:

Koulutusmahdollisuuksia osaamisen kehittämiseksi työpaikalla on runsain mitoin.

Selkokielellä:

Koulutus työssä

Saat koulutusta,
kun sinun täytyy oppia
uusi asia työpaikalla.

Esimerkkejä selko-ohjeistuksesta: rakenteet

- Suosi lyhyitä lauseita ja virkkeitä. Kerro yhdessä lauseessa yksi tärkeä asia.
- Käytä yleisiä kielen rakenteita: joku tekee jotakin.
- Karsi pois vaikeat rakenteet: harvinaiset sijamuodot ja verbimuodot, määriteketjut.
- Muista sidosteisuus: *myös, kun, ja, mutta, koska, kuitenkin...*

Yleiskielellä:

Koulutusmahdollisuuksia osaamisen kehittämiseksi työpaikalla on runsain mitoin.

Selkokielellä:

Koulutus työssä

Saat koulutusta,
kun sinun täytyy oppia
uusi asia työpaikalla.

Tutustu selkokieliisiin materiaaleihin

[Selkokeskuksen sivulle](#) on koottu linkit selkotunnuksen saaneisiin materiaaleihin ja verkkosivuihin.

Esimerkkejä:

- Kela tekee pitkäjänteisesti selkokielistä viestintää ([selkokielliset verkkosivut](#) ja esitteet).
- [Satasairaalassa](#) kaikki asiakkaille suunnattu viestintä on selkokielistä.
- [Ohjeet koronarokotteen jälkeen](#) (THL, myös muu selkokiellinen koronatiedotus)

Hae selkotunnusta

- haetaan Selkokeskuksesta
- maksuton
- auttaa lukijaa tunnistamaan selkomateriaalit

Tunnuksen saanut julkaisu noudattaa selkokielen kriteerejä. Selkokeskus viestii vain julkaisuista, joilla on selkotunnus.

Esimerkki ohjeistuksesta yleis- ja selkokielellä

Yleiskielellä

Ota mukaasi äänestyspaikalle ehdottomasti henkilöllisyystodistus, joka voi olla poliisin myöntämä henkilökortti, passi, ajokortti taikka vastaava kuvallinen asiakirja. Jos Sinulla ei ole tällaista asiakirjaa, voit hakea lähimmältä poliisilaitokselta äänestämistä varten annettavaa maksutonta väliaikaista henkilökorttia. Sitä hakiessasi tarvitset kaksi enintään kuusi kuukautta vanhaa passikuvaa.

Lähde: vaalit.fi

Selkokielellä

Ota äänestykseen mukaan henkilöllisyystodistus, esimerkiksi passi, henkilökortti tai ajokortti.

Lähde: [Oikeusministeriön selkokielen esite kuntavaaleista \(2021\)](#). Esite on selkorivitetty, dialle sovitettaessa rivitystä on muutettu.

Selkokeskus – selkokielen asiantuntija Suomessa

- neuvoa
- kouluttaa
- tiedottaa
- myöntää selkotunnuksen suomenkielisille materiaaleille
- kehittää selkokieltä
- julkaisee Selkosanomat-lehteä
- jakaa selkokirjallisuuden valtionavustusta

Selkokeskus on osa Kehitysvammaliittoa.

- tekstimukautuksia tekee Kehitysvammaliiton yritys Saavuta Asiantuntijapalvelut Oy (saavuta.fi)
- selkoruotsin asiantuntija Suomessa on [LL-Center](https://ll-center.fi)

Selkokeskuksen yhteystiedot

- Selkokeskus
Linnoitustie 2 B, 02600 Espoo
puhelin (09) 34809 240

selkokeskus@kvl.fi
www.selkokeskus.fi

- Facebook, Instagram ja Twitter: @selkokeskus,
YouTube: Selkotuubi

- Tilaa Selkokeskuksen uutiskirje sähköpostiisi
[Creamailerista.](#)